

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2017. október 20.

EGÉSZSÉGÜGY ISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a vizsgázók teljesítményének értékeléséhez
(az értékelő tanárok részére)

Ha a **zárt jellegű feladatoknál** (teszt) az összes lehetséges választ megjelöli a vizsgázó, akkor **nem kap pontot**. Ha a javítási-értékelési útmutatóban szereplő **megoldások számánál több választ jelöl meg, akkor a többletválaszok számával a pontszámot csökkenteni kell**. A feladatokra kapott pontszám nem lehet negatív.

- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó **egyértelmű javítása** fogadható el.
- **A dolgozatban előforduló esetleges megoldási hibákat, tévedéseket kérjük, feltűnően jelöljék!**
- **Fogalom meghatározása** esetén a megoldásban aláhúztuk az ún. kulcsszavakat. Maximális pontszám csak akkor adható, ha a kulcsszavak maradéktalanul szerepelnek a vizsgázó megoldásában. A feladat részmegoldása esetén, ha erre lehetőség van, az adott feladat javítási/pontozási útmutatójában található meg a részpont értéke.

- **A csillaggal (*) jelölt feladatoknál** több helyes megoldás is lehetséges, mint amennyit a feladat utasításában megoldásként elvárt. Ezeknél a feladatoknál a **javítási-értékelési útmutatótól eltérő**, de tartalmában azonos, **egyéb helyes megoldás is elfogadható** a ponthatáron belül.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

1. Írjon **x** jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás!

3 pont

Állítások	Igaz	Hamis
Az emberi test középvonalában előlről hátrafelé áthaladó sík a medián sík.	x	
A protoplazma az élő szervezetet felépítő anyag, amelynek legdifferenciáltabb formája a sejt.	x	
A porcszövet támasztószövet, amely sejtekből áll, sejtközötti állománnyal nem rendelkezik.		x

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

2. Írjon **i** jelet az igaz állítások mellé, és **h** jelet a hamis állítások mellé!

4 pont

Subcutan injekciózás során a gyógyszert a bőr rétegei közé fecskendezzük.	h
A produktív köhögés száraz, erőltetett köhögés, amely rohamokban jelentkezhet.	h
Injekciózás során a gyógyszer parenterális úton jut a szervezetbe.	i
A sinuscsomóban keletkezett ingerületet a szív specifikus ingerületvezető rendszere és a szívizomsejtek membránja vezeti.	i

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

3. Húzza alá az igaz állításokat!

4 pont

1. Az újszülöttkor szűkebb értelemben a születéstől a 6. napig, tágabb értelemben a 28. napig tart.

2. Az érett újszülött vérnyomása 120/80 Hgmm, pulzusa 60–80/perc.

3. A trombociták néha kerek, máskor csillag alakú sejtek, számuk a felnőtt emberi vérben élettanilag 6000–8000 μ l.

4. Az újszülött legideálisabb tápláléka az anyatej.

5. A csecsemő sírása valójában kommunikáció, a kapcsolatteremtés eszköze.

6. A primer prevenció a betegségek korai szakaszában történő felismerése.

7. A decubitus nyomás hatására létrejött, körülírt szövetelhalás.

8. A betegség lefolyásának első szakasza a bevezető szakasz, amikor is megjelennek a betegségekre jellemző tünetek.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

4. Párosítsa az alábbi gyógyszerformákat! 5 pont

- A Lágyszerforma
 B Folyékony gyógyszerforma
 C Szilárd gyógyszerforma

1. Pulvis	6. Drazsé
2. Zselatinkapszula	7. Solutio
3. Pellet	8. Unguentum
4. Emulsio	9. Mixtura
5. Gutta	10. Tabletta

A: 8.; B: 4., 5., 7., 9.; C: 1., 2., 3., 6., 10.

(Két helyes válasz 1 pont.)

5. Húzza alá az igaz állításokat! 2 pont

1. **Az egészség mint állapot a szomatikus, pszichés, szociális működések bizonyos minősége.**
2. **A profilaxis a betegség elkerülésére irányuló tevékenység, megelőző intézkedés.**
3. A táplálékpiramis csúcsán azok az élelmiszerek helyezkednek el, amelyek étrendünk alapját alkotják.
4. A célzott szűrés a teljes lakosság vagy annak egy meghatározott csoportja körében korcsoportra vagy földrajzi egységekre korlátozódhat.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

6. Húzza alá az igaz állításokat! 2 pont

1. **A szűrővizsgálatok jelentősége a rejtett betegségek, elváltozások feltárása.**
2. Az emberi test 30-40%-a víz, ebből 20% intracellulárisan helyezkedik el.
3. **A társadalom nemcsak azért felelős, hogy a fogyatékkal élők számára megélhetést biztosító ellátást nyújtson, hanem azért is, hogy olyan társadalmi környezetet biztosítson, amelyben ezek a csoportok önmaguk is képesek a megélhetésre.**
4. Passzív immunizálás során gyengített vagy elölt korokozót juttatunk a szervezetbe.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

7. Párosítsa a csecsemő értelmi, érzelmi és szociális fejlődésével kapcsolatos fogalmakat a nekik megfelelő jellemzőkkel! 4 pont

- A. Egy-három hetes korú csecsemő
 B. Egy hónapos korú csecsemő
 C. Három hónapos korú csecsemő
 D. Öt hónapos korú csecsemő

1. A mozgó tárgyakat figyeli, fixálja, szemével követi, kialakul a szociális mosoly.
2. Kialakul a ráismerő emlékezés. A gondozás során együttműködik, a hanghordozásból a gyakran használt felszólításokat felismeri.
3. Fényes, mozgó tárgyakra figyel, hangja éles, sírása differenciálatlan.
4. A modulált sírás mellett ismerkedik, játszik a hangjával, gögicsél.

A: 3., B.: 1., C.: 4., D.: 2.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

8. Írjon i jelet az igaz állítások mellé, és h jelet a hamis állítások mellé! 3 pont

A köpet – sputum – a légutak nyálkahártyájának váladéka, amely tüsszentéssel és köhögéssel ürül, egészséges ember nem ürít köpetet.	i
A külső légzés a gázok nyomáskülönbsége folytán a szövetek és a vér között létrejött gázcseré.	h
A szervezet belső környezetének állandóságát egyebek között a folyadékterek viszonylag állandó térfogata, ionösszetétele, ozmotikus nyomása és vegyhatása biztosítja.	i

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

9. Válassza ki a hamis állításokat és a betűjelüket írja a kipontozott vonalra! 3 pont

- A. Az os ethmoidale hosszúkás, négyszögletes csont, amely az os frontale orri részéhez kapcsolódik.
- B. A medenceövet a kétoldali os coxae és az os sacrum alkotja.
- C. Az izmok a mozgásrendszer passzív szervei, és részt vesznek az ízületek rögzítésében.
- D. A fibula a lábszár laterális részének hosszú, vékony csontja, amely distalisan az ugrócsontra is ráterjed és a laterális bokát képezi.
- E. A szív izmos falú, kúp alakú üreges szerv, amely a mellüregben a diaphragma alatt helyezkedik el.
- F. A kapillárisok mikroszkóppal látható erek.

A, C, E.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

10. Húzza alá az igaz állítást! 1 pont

1. Distorzio esetén az ízületet alkotó csontvégek közül az egyik teljesen és tartósan elmozdul anatómiai helyzetéből.
2. **A fájdalom igen fontos élettani védekező mechanizmus, valamilyen károsító inger eredménye.**

(A helyes válaszra 1 pont adható.)

11. Párosítsa az égési sérülések fokozatait a nekik megfelelő állításokkal! 7 pont
Írja a betűjeleket a megfelelő helyre!

- A. Elsőfokú
- B. Másodfokú
- C. Harmadfokú
- D. Negyedfokú

1. Az összes bőrréteg átégett, és az égés elérte a mélyebben fekvő szöveteket.
2. A sérülés csak a bőr felső rétegét érinti, ilyen sérülések gyakran napozás vagy túlzásba vitt szoláriumozás esetén is keletkeznek.
3. A szövetek elszenesednek, és az égés egészen az izmokig, idegekig és csontokig terjed.

4. Erős fájdalommal jár, duzzanatok, hólyagok jelenhetnek meg a bőrön. Az égés a bőr második rétegét is érinti.
5. A leggyakoribb és legenyhébb égési sérülés. Az égett területen a bőr piros és rendkívül érzékeny.
6. Az egyik legsúlyosabb égési sérülés. Felszíne piszkosszürke vagy halvány, viaszos hatású, maga a seb sok esetben nem fáj az idegek elhalása következtében.
7. A legsúlyosabb égési sérülés. Az idegek elhalása következtében az égési seb a legtöbb esetben fájdalommentes.

1. C; 2. A; 3. D; 4. B; 5. A; 6. C; 7. D.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

12. Az alábbi feladatok összetett mondatokra vonatkoznak. 12 pont
Az első tagmondat az állítás, a második az indoklás. A két tagmondat külön-külön igaz vagy hamis lehet. Ha mindkettő igaz, akkor lehet közöttük ok-okozati összefüggés, de az is lehetséges, hogy nincs köztük ilyen kapcsolat. A megoldás alábbi lehetőségei közül írja a helyes betűjelet az összetett mondatok elé, a kipontozott helyre!

- A Az állítás és az indoklás egyaránt igaz, és közöttük ok-okozati kapcsolat van.
- B Az állítás és az indoklás egyaránt igaz, de nincs közöttük ok-okozati kapcsolat.
- C Az állítás igaz, az indoklás azonban hamis.
- D Az állítás hamis, az indoklás önmagában igaz.
- E Az állítás és az indoklás egyaránt hamis
- E A szív jobb kamrája átmetszetben kocka alakú, mert ide a négy tüdővéna szájadzik be.
- B A megszületés után a tüdőlégzés beindulásával a „főlslegessé” vált vörösvértestek elpusztulnak, szétesnek, mert a bennük lévő hemoglobin bilirubinná alakul, amely a vérben felhalmozódhat.
- B A kisdedkor a nagy felfedezés, kalandok korszaka, mert ebben az időszakban alakul ki az „én-tudat”.
- C A tápanyagok közül a zsírok a szervezet fő hő- és energiaforrásai, mert a zsírok nagyon fontosak a szervezet növekedéséhez, a károsodott sejtek regenerációjához.
- A Az időskori bőrjelenségek a szemhéjakon is megjelennek, mert a bőr víz és zsírtartalmának csökkenése a szemhéjak bőrét is lazábbá, ráncoltabbá teszi.
- B A szoptatás az anyaság legszebb, legmeghittebb tevékenysége, mert az újszülött számára a legideálisabb táplálék az anyatej.

(Helyes válaszonként 2-2 pont adható.)

- 13*. Az alábbi feladatban a stabil oldalfektetéssel kapcsolatos ismereteit kell alkalmaznia. 5 pont
Ismertesse a stabil oldalfektetés technikáját, figyeljen a kivitelezés műveleti sorrendjére!

1. **Betegvizsgálat.**
2. **Szükség esetén száj-, garattisztítás, ha szemüveget visel, azt le kell venni.**
3. **Kontraindikációk kizárása.**
4. **A sérült lábait összezárjuk. Letérdelünk a sérült csípőjével egy vonalba.**
5. **Közelebbi karját a hónaljánál és a könyökénél behajlítjuk.**
6. **A távolabbi kezét az arcára helyezük, tenyere kifelé nézzen!**
7. **Távolabbi lábát térdnél megemeljük, arcán lévő kezét nem engedjük el.**
8. **Térdénél megfogva óvatosan magunk felé billentjük.**
9. **Fejét hátrahajtjuk, ügyelünk arra, hogy a nyál és egyéb váladék kifelé folyjon.**
10. **Felső lábát csípőjénél és térdénél derékszögbe hajlítjuk. Ellenőrizzük a sérült stabilitását, majd légzését.**

(Két helyes válaszra 1-1 pont adható.)

- 14*. Az alábbi megállapítások hibásak. Keresse meg a hibát és a helyes megállapítást írja a vonalra! 3 pont

Maslow az emberi szükségleteket hierarchikusan ábrázolta, amely szerint:

1. A fizioiógias szükségletek, az ember társas lény mivoltából fakadnak.
  2. Az önmeqvalósítás szükséglete az ember létfenntartásához szükséges szükséglet.
  3. A biztonság szükséglete a piramis csúcsán helyezkedik el, az emberben lévő lehetőségek kiteljesítése.
-
1. **A fizioiógias szükségletek a létfenntartáshoz kapcsolódó alapszükségletek.**
  2. **Az önmeqvalósítás szükséglete a piramis csúcsán helyezkedik el, az emberben lévő lehetőségek (képeség, tehetség) kiteljesítése.**
  3. **A biztonsági szükségletet a létfenntartás megteremtése hozza magával, a védelmet, a megszerzett javak megóvását jelenti.**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

- 15*. Határozza meg az általános kórtan fogalmát! 1 pont

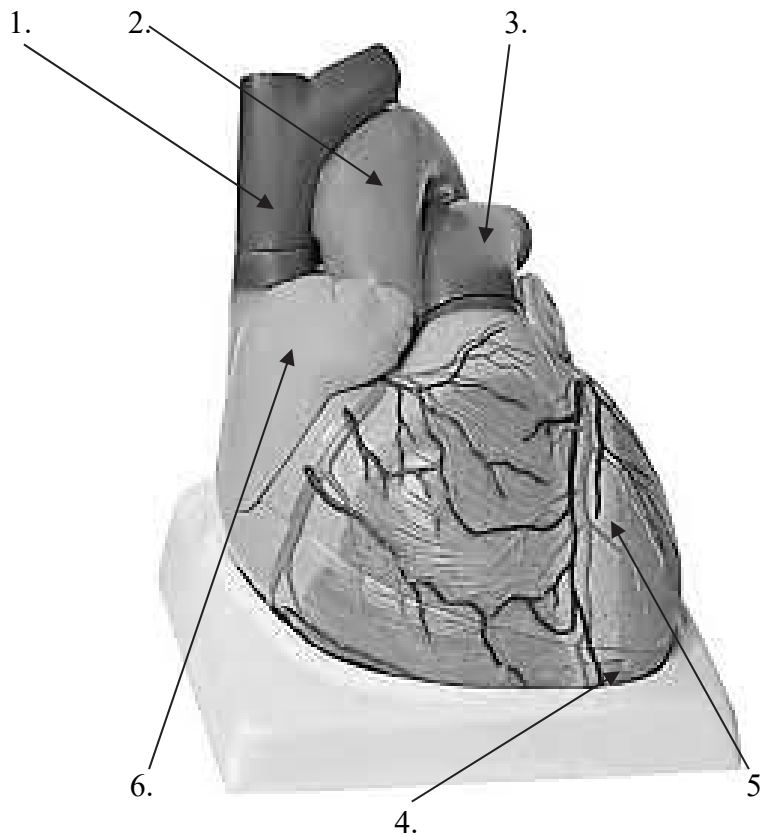
Az általános kórtan:

A betegségek okaival (etiológia), kialakulásuk törvényszerűségeivel, elemi jelenségeivel (patogenezis), kifejlődésének dinamikájával (patomechanizmus) és a kórképek kimenetelével foglalkozik.

(A helyes válaszáért 1 pont adható.)

16. Nevezze meg a képen látható emberi szív számozott képleteit magyarul és latinul!

6 pont

Az ábraforrása: <http://www.google.hu> emberi szív képek (2017.05. 13.)

1. Vena cava superior – felső üres visszér; 2. Aorta vagy Arcus aortae – aortaív; 3. Artéria pulmonalis vagy truncus pulmonalis – tüdőverőér; 4. Apex cordis – szívcsúcs; 5. Ventriculus sinisterum – bal kamra; 6. Auricula dextrum – jobb pirvari fülese

(Helyes válaszonként – latin + magyar megnevezés – 1-1 pont adható. Fél pont nem adható.)

17. Ismertesse a vércsoportokat! Töltse ki a táblázatot!

6 pont

vércsoport	vvt. agglutinogén	szérum agglutinin
A	A	anti-B (β)
B	B	anti-A (α)
AB	A és B	nincs
O	nincs	anti-A és anti B (α és β)

(Két helyes válasz 1 pont.)

18*. Írja le a gyermek fizikális lázcsillapítása közül a hűtőfürdő lényegét!

2 pont

A gyermek testhőmérsékletének megfelelő fürdővizet készítünk. Óvatos mozdulattal behelyezzük, majd lábrésznél fokozatosan hűtjük a vizet (30-32°C-ra), ügyelve arra, hogy a hideg víz ne érjen a baba bőréhez. Hűtőfürdő során a gyermek 8-10 percig tartózkodjon a lehűtött vízben, majd töröljük szárazra és fektessük le. Ha az egyszeri hűtőfürdőzéssel nem érünk el kellő lázcsillapító hatást, ismételjük meg.

(A helyes válaszáért 2 pont adható.)

19*. Ismertesse az elektrokardiográfia működési elvét!

3 pont

A szívizomsejtek elektromos tevékenysége – az inger hatására kialakuló akciós potenciál, a depolarizáció és repolarizáció folyamata – a szív felszínén egyenlőtlen töltéseloszlást eredményez, amely a test felszínén elhelyezett elektródákkal regisztrálható. Az EKG egy non invazív diagnosztikai eljárás, amely a szív működéséről ad hasznos információt. A szív elektromos jelenségeit vizsgálja a szívizom összehúzódásakor keletkező elektromos feszültség regisztrálásával. Az EKG-hullám szabályos görbe, amelynek egyedi sajátosságai vannak. Elemezni lehet általa a szív ritmusát, az ingerület kiindulásának a helyét, az ingerületvezetés sebességét, a szívizom vastagságát, a szívizom esetleges vérellátási zavarát.

(A helyes válaszra 3 pont adható.)

20*. Az alábbi feladatban általános kórtani ismeretekről kell számot adnia. Határozza meg az következő fogalmakat és röviden ismertesse lényegüket!

3 pont

Atrophia: **Sorvadás**

A szervezet vagy egyes sejtjeinek tömege csökken, működése mennyiségileg és minőségileg is csökken.

Hypertrophia: **Túltengés**

A szerv vagy szövet sejtjei megnagyobbodnak, általában teljesítőképességük fokozódik, de a szövet eredeti szerkezete változatlan marad.

Szövet-újraképződés: **Regeneráció**

A szervezet az elpusztult sejtjeit, szöveteit pótolja.

(A helyes válaszokra 1-1 pont adható.)

21*. Egészítse ki az alábbi táblázatot a megfelelő fogalmakkal!

4 pont

A köpet kóros színe/tartalma	Az elváltozás lehetséges oka
sárgás, zöldes	bronchitis
élénkpiros, habos	tuberculosis, tüdővérzés
kékesvörös, alvadékos	tüdőinfarktus
üvegszerű, tapadós	tüdőasthma

(A helyes válaszra 1-1 pont adható.)

22*. Az alábbi feladatban az elsősegélynyújtás első ellátással kapcsolatos ismereteit kell alkalmazni. Soroljon fel minimum nyolc életveszélyre utaló jelet, amelyet a baleset helyszínén tapasztalhat az elsősegélynyújtó!

4 pont

Légzés hiánya, keringés hiánya, eszméletlenség, görcsös állapot, igen magas láz, nagy mennyiségű vérzés, fulladás, terjedő bénulás, gyér vagy szapora, könnyen elnyomható pulzus, sápadt, beesett arc, szederjes ajkak.

(Két helyes válaszra 1-1 pont adható.)

23*. Határozza meg a somnolentia fogalmát és lényegét!

1 pont

A somnolentia: aluszékonytság.

Beteges álmoság, a tudatzavarok legenyhébb formája. A beteg szinte az egész napiát félálomban tölti, de ebből az állapotból enyhe ingerrel könnyen felébreszthető.

(A helyes válaszra 1 pont adható.)

24*. Ismertesse a váladékok felfogására szolgáló eszközöket az alábbi csoportosításban!

Egészítse ki a táblázatot!

4 pont

Széklet	Vizelet	Köpet	Hüvelyváladék
ágytál, éjjeli edény, pelenka, szoba WC, WC, stómazsák	vizelőedény, pelenka, vizeletgyűjtő zsák, éjjeli edény, kondom-kathéter, WC, szoba WC	köpőcsésze	tisztasági betét

(Két helyes válasz 1 pont. Pluszpont nem adható.)

25*. Az alábbi táblázat az ápoló betegmegfigyelési tevékenységére vonatkozik. Az ágyban előforduló kóros elhelyezkedési módokat, jellegzetes kényszertartásokat, azok okait és jellemzőit mutatja be. Egészítse ki a táblázatot!

8 pont

Fekvési mód/Kényszertartás	Jellemzői	Oka
Passzív hátfekvés	Fej a párnába süpped, karja nyújtott állapotban a test mellett, teste tehetetlenül nyomódik a matracba. Ebből a testhelyzetből önmaga nem mozdul ki.	Súlyos betegség, legyengült, elesett állapot, eszméletlenség.
Görcsös fekvés	Mindkét lába térben felhúzza, görnyedt tartásban az oldalán fekszik/lábát két kezével átkulcsolja, térdét mellkasához szorítja.	Hasi görcsökkel járó állapotok.
„Vadászkutya” fekvés	Oldalán fekszik, lába térdben behajlítva, feje hátrafesztett állapotban.	Agyhártyagyulladás.
Láb „hullaállású”	Mozdulatlan alsó végtaggal, kifelé fordított lábfejjel fekszik, a sérült végtag láthatóan rövidebb.	Combnyaktörés.

(A helyes válaszokra 1-1 pont adható.)